

Klasa 3 – listopad – blok 1 – dzień 2

Scenariusz zajęć

Blok tygodniowy: To już jesień?

Temat dnia: Lecą liście z drzewa.

Cele zajęć:

Uczeń:

- wypowiada się na temat wiersza D. Gellner „Jesienne liście”,
- podaje skojarzenia z jesienią na podstawie swoich doświadczeń,
- odpowiada na pytanie dlaczego liście zmieniają kolor i spadają,
- czyta tekst popularnonaukowy przeznaczony dla dzieci i wypowiada się na jego temat,
- śpiewa poznaną piosenkę,
- dodaje i odejmuje w zakresie 100,
- maluje farbami akrylowymi stosując technikę „mokre w mokrym”.

Metody: aktywizujące: burza mózgów, skojarzenia, pogadanka, działanie praktyczne.

Formy pracy: zbiorowa, indywidualna zróżnicowana, grupowa.

Środki dydaktyczne: zagadka, wiersz D. Gellner „Jesienne liście”, nagranie utworu „Cztery pory roku” Vivaldiego część „Jesień”, animacja „Lecą liście z drzewa”, nagranie piosenki „Jesienny deszczyk”, farby akwarelowe, kartki do malowania.

Przebieg zajęć

Część wstępna	Uwagi
1. Czynności organizacyjno – porządkowe (powitanie, kontrola obecności, przygotowanie do zajęć). Rozwiązanie zagadki, która wskaże temat zajęć. „Ocieniamy dzieciom główki, gdy pora gorąca. Zaszumimy pod nogami, gdy nas chłód postrąca”.¹ 2. Zapis tematu zajęć: Lecą liście z drzewa.	
Część główna	Uwagi
1. Wypowiedzi na temat treści wiersza D. Gellner „Jesienne liście”.²	

¹ „Wybór zagadek” L. Kowalczyk, M. Mirowska, WOM Lublin, 1992

² www.rozrabiaki.com

„Z tym jesiennym wiatrem
tańczą sobie liście,
tańczą sobie tańczą
czerwone złociście.

Z tym jesiennym wiatrem
odtańczą daleko,
i nie skończą tańczyć,
aż za siódmą rzeką.

Aż za siódmą rzeką,
Aż za siódmą górą,
Aż je śnieg przykryje
Grubą, białą chmurą”

**2. Wysłuchanie nagrania „Cztery pory roku”
Vivaldiego, część „Jesień”.**

Wypowiedzi dzieci na temat nastroju i charakteru utworu.

3. Burza mózgów.

„Gdy słyszę słowo *jesień*, to od razu myślę o....”
Każdy uczeń podaje swoje skojarzenia związane z jesienią.

4. Animacja „Lecą liście z drzewa”.

Animacja przedstawia drzewa, których gałęzie powiewają na wietrze i widać spadające z nich liście. Są wśród nich brzozy, dęby, klony. Liście są w różnych kolorach.

5. Próba odpowiedzi na pytania:

- 1) Dlaczego liście zmieniają kolor?
- 2) Dlaczego liście spadają?

Dzieci naradzają się w parach i przygotowują odpowiedzi na te pytania korzystając ze swojej dotychczasowej wiedzy. Następnie łączą się w czwórki i dyskutują w takim poszerzonym składzie nad zagadnieniem. Kolejny etap, to dyskusja w szóstkach nad ostateczną odpowiedzią.

Na zakończenie każda grupa przedstawia wyniki swojej pracy.

Kolejny etap, to odczytanie wiadomości przygotowanych przez nauczyciela i weryfikacja dotychczasowej wiedzy na temat liści jesienią.

6. Ciekawostki Liczmanka.

Dlaczego jesień koloruje liście?

Uwielbiamy jesienne liście – suche i kolorowe. Miło w nich biegać, tarzać się, rzucać nimi. Robi się z nich

piękne bukiety.

A zastanawialiście się, dlaczego właściwie tak jest, że nagle liście przestają być zielone, zmieniają kolor i opadają?

Po co drzewa zrzucają liście?

By przystosować się do zmian pogody. W naszym klimacie (w miejscu na kuli ziemskiej, na którym mieszkamy), czyli w strefie umiarkowanej lata są wprawdzie gorące, ale jesień zimna, zimy mroźne. Drzewa musiały przystosować się jakoś, by przetrwać ten ciężki okres. Nie mogą się schować do norek i przespać zimy jak niektóre zwierzęta ani odlecieć do cieplejszych krajów w poszukiwaniu pokarmu jak niektóre ptaki. Zrzucenie liści jest formą przystosowania się do czasu mrozów i dostarczania drzewu mniejszej ilości wody.

Czy drzewa zapadają w zimowy sen?

Można tak powiedzieć : Zrzucanie przez drzewo liści, to takie jakby przejście drzewa w stan spoczynku. Drzewo, które nie ma liści, nie musi „pracować”. Potrzebuje mniej wody i składników odżywczych. Bo w liściach przede wszystkim odbywają się najważniejsze dla drzew przemiany, do których potrzeba jest między innymi woda i promienie słoneczne. Mniej wody wyparowuje z bezlistnych drzew. A składniki odżywcze z liści zostają cofnięte do innych części drzewa. Tak więc drzewa bez liści wyhamowują swoje procesy życiowe, „śpią”.

Dlaczego liście zmieniają kolor?

To, że liście zmieniają kolor, znaczy, że się po prostu starzeją. Człowiek, któremu przybywa lat, siwieje, a jego skóra się marszczy. Podobnie jest z liśćmi – zmieniają kolor z zielonego na: złoty, brązowy, żółty, brązowy lub czerwony. A dlaczego tak się dzieje? W liściach przestaje być obecny chlorofil (zielony barwnik), a zaczyna być widać inne barwniki, dające liściom inne, jesienne kolory.

Dlaczego drzewa iglaste nie zrzucają igieł?

Są drzewa, które nie zrzucają jesienią liści. To drzewa iglaste. Tak, tak – igły to liście! Takie szczególne, lepiej przystosowane do trudnych zimowych warunków, mniejszej ilości wody i niższej temperatury. Drzewa iglaste rosną przeważnie w rejonach górskich i na północy – musiały się przystosować do trudnych warunków klimatycznych.

Skąd drzewo wie, że ma zmienić kolor liści, a potem je zrzucić?

Sygnałem dla drzew są wydłużające się noce i skracające się dni. Sygnałem do zrzucania liści jest też

temperatura. Im temperatura jest niższa, tym liście szybciej opadają. I są mniej kolorowe³.

7. Nauka piosenki "Jesienny deszczyk".⁴

sł. Stanisław Karaszewski, muz. Wojciech Kaleta

1. Dziś chmurkę nad podwórkiem, potargał psotny wiatr

Aż deszcz popłynął ciurkiem i na podwórko spadł.

Ref. Hej pada, pada, pada, pada, pada deszcz

Jesienny pada, pada, pada, pada deszcz.

2. Deszcz płynie po kominie, wesoło bębni dach.

W blaszanej dzwoni rynnie i wsiąka w mokry piach.

3. Kalosze wnet założę, parasol wezmę też,

Bo lubię, gdy na dworze jesienny pada deszcz.⁵

8. Dodawanie i odejmowanie liczb dwucyfrowych.

Zadanie 1

Wstaw brakujące liczby.

$$\dots + 38 = 74$$

$$46 + \dots = 69$$

$$\dots + 37 = 85$$

$$96 - \dots = 60$$

$$88 - \dots = 34$$

$$77 - \dots = 50$$

Zadanie 2

Suma trzech liczb wynosi 80. Jednym ze składników jest liczba 33. Jakie mogą być pozostałe składniki? Czy to zadanie ma tylko jedno rozwiązanie?

Zadanie 3

Różnica trzech liczb wynosi 40. Odjemną jest liczba 75. Jakie mogą być odjemniki? Podaj trzy takie propozycje.

Zadanie 4

Suma dwóch liczb wynosi 70, a różnica tych liczb wynosi 30. Jakie to liczby?

Zadanie 5

Zapisz działania i oblicz.

³ www.kumpel.com.pl

⁴ www.youtube.com piosenka Jesienny deszczyk słowa: Karaszewski, muzyka: Kaleta

⁵ www.edupage.org

- 1) Pierwszy składnik w działaniu, to liczba 18, a drugi 35.
- 2) Pierwszy składnik w działaniu, to liczba 38, drugi 17, a trzeci 19.
- 3) Drugim składnikiem w działaniu jest liczba 52, a pierwszym 29.
- 4) Odjemną w działaniu jest liczba 67, a odjemnikiem 49.
- 5) Odjemnikiem w działaniu jest liczba 37, a odjemną liczba 53.

9. Malowanie „mokre w mokrym” - Jesienne liście.

Kartkę z bloku rysunkowego nawilżamy wodą. Na mokrej powierzchni malujemy akwarelami. Kolory powinny się zlewać i łączyć ze sobą, tworząc jednocześnie ciekawe wzory. Obrazek po wyschnięciu ma bardzo delikatne barwy i lekko zaznaczone kontury spadających liści.

Po wyschnięciu uczniowie tworzą wystawę prac.

10. Zabawa integracyjna „Lecą liście z drzew”.

Uczestnicy zabawy siadają w kręgu na krzesłach. Dla jednego uczestnika zabawy nie ma krzesła. Początkowo jest to nauczyciel. Nauczyciel, kolejno każdemu uczniowi przydziela nazwę jednego liścia np. liść dębu, liść brzozy, liść klonu, liść akacji, liść lipy, liść wierzby. Sobie również przydziela nazwę liścia. W zależności od liczebności klasy, nazwy mogą się kilka razy powtórzyć. Zadanie uczniów polega na tym, aby na komendę np. „liście dębu” wszystkie osoby „liście dębu” zmieniły swoje miejsca (nikt nie może pozostać na dotychczasowym). Inne komendy: „liście dębu i brzozy”, „liście wierzby i klonu” itp. Kiedy pada komenda: „Lecą liście z drzew”, wszystkie „liście” zamieniają się miejscami. Każdy, kto nie znajdzie wolnego miejsca, siada w środku i podaje komendy, prowadząc zabawę dalej.

Część końcowa	Uwagi
1. Podsumowanie zajęć. Rundka. Na dzisiejszych zajęciach dowiedziałem się, że... Najbardziej zaniepokoiła mnie część zajęć, podczas której... Zdziwiłem się, że...	

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Na pewno zapamiętam, że... 2. Praca domowa. Przynieść do klasy plastikową pustą butelkę dwulitrową po napoju.	

Proponowany zapis w dzienniku:

Wypowiedzi na temat wiersza d. Gellner „Jesienne liście”. Słuchanie nagrania „Cztery pory roku” Vivaldiego. Animacja „Lecą liście z drzewa”. Próba odpowiedzi na pytania: Dlaczego liście zmieniają kolor i spadają? Ciekawostki Liczmarka- czytanie tekstu popularnonaukowego przeznaczonego dla dzieci, a dotyczącego jesiennych liści. Nauka piosenki „Jesienny deszczyk”. Dodawanie i odejmowanie liczb dwucyfrowych. Malowanie jesiennych liści techniką „mokre w mokrym”. Zabawa integracyjna „Lecą liście z drzew”.

Podstawa programowa	Dokument „ Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych I etap edukacyjny” w zakresie edukacji polonistycznej: 1.1)a) uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji; 1.1)b) czyta i rozumie teksty przeznaczone dla dzieci i wyciąga z nich wnioski; 1.1)c) wyszukuje w tekście potrzebne informacje; 1.3)c) uczestniczy w wypowiedziach, zadaje pytania, udziela odpowiedzi, prezentuje własne zdanie i formułuje wnioski; W zakresie edukacji muzycznej: 3.1)a) śpiewa proste melodie, piosenki z repertuaru dziecięcego; wyraża ruchem nastrój i charakter muzyki; 1.1)c) świadomie i aktywnie słucha muzyki oraz określa jej cechy; W zakresie edukacji plastycznej: 4.2)b) podejmuje działalność twórczą, posługując się takimi środkami wyrazu plastycznego jak: barwa w kompozycji na płaszczyźnie. W zakresie edukacji społecznej: 5.4) współpracuje z innymi w zabawie, w nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych; przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz świecie dorosłych; W zakresie edukacji przyrodniczej: 6.5) wyjaśnia zależność zjawisk przyrody od pór roku; 6.7) zna wpływ przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin. W zakresie edukacji matematycznej: 7.5) dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100; 7. 8) rozwiązuje proste zadania tekstowe; 7.15) podaje i zapisu; W zakresie zajęć technicznych: 9.3)a) utrzymuje ład i porządek wokół siebie, w miejscu pracy;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymaniu porządku;
Opis zawartości zasobu	Scenariusz zajęć wzbogacony zabawą integracyjną i animacją.
Autorzy	Beata Małecka-Perszko

